

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου ἡμέτεροί τε καὶ ἀλλογενεῖς ἔστρεψαν, ὡς γνωστὸν, τὸν νοῦν εἰς τὰ τοῦ Ἁγίου ὄρους, καὶ ἐναμίλλως διέτριψαν περὶ τὴν φυσικὴν τῆς ὠραίας χερσονήσου περιγραφὴν ἢ τὴν ἀρχαιολογίαν αὐτῆς, τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν αὐτῷ μοναχικῆς πολιτείας ἢ τὰς βιβλιοθήκας. Ἀπὸ τινων δὲ δεκαετηρίδων, ἀλλὰ μάλιστα ἐπ' ἐσχάτων ἤρχισε καὶ ἡ μελέτη τῶν ἀρχαϊκῶν ἐγγράφων τῶν διαφωτισζόντων τὰ τῆς ἐν Ἁγίῳ ὄρει ἱστορίας τῶν μονῶν μετὰ προΐουσης κριτικωτέρας ἐπιστάσεως. Ἄλλ' αὐτόχρημα ἡ ἱστορικὴ κριτικὴ, ἐπιδαλλομένη τὴν ἀνακάθαρσιν τῶν ἐπιχωριαζουσῶν ἐν ταῖς μοναῖς παραδόσεων καὶ τὴν κατὰ μικρὸν ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, συντελεῖ ὁσημέραι μᾶλλον εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν ποικίλων ἐκείνων θρύλων, δι' ὧν περισσὸς θρησκευτικὸς ζήλος περιέβαλε τὴν κτίσιν τῶν μονῶν καὶ τὰς πρώτας αὐτῶν ἀρχάς. Ἀησιμονοῦνται δ' οὕτω κατὰ μικρὸν ἢ ἀπορρίπτονται τὰ Πάτρια τοῦ Ἁγίου ὄρους, ἅτινα οὐ μόνον ὑπὸ λαογραφικὴν ἔποψιν εἶνε πολλάκις ἄξια σπουδῆς, ἀλλὰ καὶ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς σύγκρισιν τῶν περὶ τῆς κτίσεως ἀρχαίων πόλεων θρυλουμένων, ἐνίοτε δὲ καὶ περισώζουσι λαίψανα ἱστορικῶν γεγονότων παραδεδομένων ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ μύθου.

Τοιαύτη τις συστηματικὴ μελέτη περὶ τῶν κτιρίων, περιωνύμων τινῶν εἰκόνων, διασήμων τινῶν μοναχῶν, ἀξίων λόγου ἐπιδρομῶν, καθ' ἃς κατεδείχθη ἡ ἔμμονος εἰς τὴν πίστιν ἀφοσίωσις τῶν μοναζόντων, ἀξιομνημονευμάτων θαυμάτων καὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων, ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν συλλογὴν πάσης οὐ μόνον γραπτῆς, ἀλλὰ καὶ προφορικῆς μέχρι τῆς σήμερον παραδόσεως, ἤθελεν ἀποδοῆ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις χρησιμωτάτη.

Εἰς τὴν τοιαύτην μελέτην οὐκ ὀλίγον ἤθελε συντελέσει ἡ διαλεύκανσις περὶ μιᾶς τῶν πολυθρυλῆτων ἐν Ἁγίῳ ὄρει πηγῶν

τῆς ἀθωνικῆς ἱστορίας, τοῦ λεγομένου Τράγου. Δίδεται δὲ τοῦτο τὸ ὄνομα εἰς συλλογὴν ἱστορημάτων καὶ ἐγγράφων, ἀναφερομένων εἰς τὰ Πάτρια τοῦ Ὄρους, κληθεῖσαν οὕτω διότι ἐκ τοῦ τραγαίου δέρματος, ἐφ' οὗ ἦτο γεγραμμένη. Πρόκειται κατὰ ταῦτα περὶ συλλογῆς παλαιᾶς ἐπὶ περγαμηνῆς, ἣς δὲν σώζεται μὲν τὸ πλῆρες πρῶτότυπον, ἀλλὰ δὲν συναπολέσθη καὶ ἡ παράδοσις¹. Μεταγενέστεραι γραφαὶ μαρτυραὶ, εἰς ἃς ἐσκοπεῖτο νὰ δοθῇ ὁ χαρακτήρ αὐθεντίας καὶ κύρους, παριστάνοντο ἀπορреύσασαι ἀπὸ τοῦτου τοῦ Τράγου, ἦτοι οἶονεὶ τοῦ ἐπισήμου κώδικος τῶν περὶ τοῦ Ἁγίου ὄρους ἱστορουμένων. Ἀλλὰ κατὰ μικρὸν συνέβη περὶ τὸν ἀγιοραϊτικὸν Τράγον ὅτι καὶ περὶ τὸν ἡπειρωτικὸν Κουβαρᾶν. Ὡς ἐν Ἠπειρῷ τὸ ὄνομα τακτοῦ πολυμυγοῦς (miscellaneus) κώδικος, ἐν ᾧ περιλαμβάνοντο διάφορα ἡπειρωτικὰ χρονογραφήματα, κατήντησε νὰ σημαίνῃ πᾶσαν συλλογὴν ἡπειρωτικῶν ἱστορημάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα σύμμικτον κώδικα², οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ἀγιοραῖταις ὁ Τράγος ἀπέβη ταῦτ' οὕτως καὶ δῆλωσις καθ' ὅλου πηγῆς παραδόσεων ἀρχαίας προελεύσεως.

(1) Ἐν φ. 974^α τοῦ κώδικος τῆς μονῆς Ἰβήρων ὑπ' ἀρ. 382 ἀναγνωσκόμεν τάδε· «Τόμος καὶ τύπος τοῦ Ἁγίου ὄρους καὶ τοῦ Πρωτάτου», κάτω δ' ἐν τῇ ψα' τοῦ λεγομένου Τράγου ἀντίτυπον, ἦτοι ἴσον αὐτοῦ ἐστὶ τὸ παρὸν. Εἶνε δὲ ὁ κώδιξ γεγραμμένος τὸν ιε' αἰῶνα. Ἴδε Στυρ. II. Δάμπερον Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κωνσταντινῇ τῆς Ἀγγλίας. 1900. Τόμ. Β' σ. 118. Ἐν σ. 214 τοῦ κώδικος 280 τῆς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, αἰῶνος ιθ', ἀναγνωσκονται τάδε· «Τυπικὸν πρῶτον τοῦ Ὄρους ἐκ τοῦ Τράγου εἰς κεφάλαια κη'» Ἐνθ' ἀν. σ. 349. — Ἐν σ. 281 τοῦ κώδικος 281 τῆς αὐτῆς μονῆς, αἰῶνος ιθ'· «Ἐκ τοῦ Τράγου (ἦτοι μεμβράνης ἐκ τράγου δέρματος κατὰ κοινὴν ἐπίσημον) ὑπόμνημα περὶ τῆς τοῦ Ὄρου Ἁθῶ καταδρομῆς» κτλ. καὶ κατωτέρω ἐν σ. 286 τοῦ αὐτοῦ κώδικος «Ὄρος καὶ θεσμός τοῦ Ὄρους Ἁθῶ καὶ Πρωτάτου Συνοδικῶς γινόμενος ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου ἐν ἔτει 1394' ἐκ τοῦ Τράγου». Ἐνθ' ἀν. σ. 352. — Ἐν φ. 334^β τοῦ κώδικος 299 τῆς αὐτῆς μονῆς «Ἐκ τοῦ Τράγου περὶ τοῦ κουκουλίου». Ἐνθ' ἀν. σ. 358. — Ἐν σ. 222 τοῦ κώδικος 759 τῆς αὐτῆς μονῆς «Ἐκ τοῦ Τράγου ἴσον ἀπαρ' ἀλλακτῶν παιδῶν ἀγνίου μὴ δάξασθαι» Ἐνθ' ἀν. σ. 428.

(2) Ἴδε τὴν ἐμὴν σημείωσιν ἐν μεταφράσει τῆς τοῦ Θόμφορος Ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς παλαιογραφίας (Βιβλιοθήκη Μαρσαλῆ. Ἐν Ἀθήναις 1903 σ. 86).

Ὡς συμβολὴν δὲ πρὸς τριάντην συστηματικὴν συλλογὴν τοιούτων παραδόσεων, μεθ' ὧν εἶνα ἐγκαταμεμιγμένη, καὶ ἱστορικὴ ὕλη, ἐκδόθησαν κατωτέρω διάφορα καίμενα εἰς ἀγιοραϊκῶν χειρογράφων. Καὶ δηλοῦμεν μὲν περὶ ἐκάστου ὑπόθεσιν ἐλήφθη, τὰ πλείστα δὲ τούτων περιλαμβάνονται ἐν τοῖς ὑπ' ἀρ. 281 καὶ 282 κώδικι τῆς ἐν αὐτῇ τῷ Ἁγίῳ ὄρει βωσικῆς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος. Οἱ δὲ οὗτοι κώδικες μετὰ τῶν ὑπ' ἀρ. 280 καὶ 289 τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ τῶν κωδίκων 382 καὶ 754 τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων εἶνε τῶν περιεχόντων ἐξαιρέτως πλουσίαν ὕλην ἀναφερομένην εἰς τὸ κατὰ τὸ Ἅγιον ὄρος. Οἱ δὲ οὗτοι κώδικες τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, εἰς ὧν ἐλήφθησαν τὰ πλείστα τῶν κατωτέρω ἐκδοθεμένων καίμενων, ὀνομάζονται ἀμφότεροι Ἀθωνιάς, ἔχουσι δὲ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς. Ὁ μὲν ὑπ' ἀρ. 202 ἐπιγράφεται ὡδε· «Βίβλος σὺν θεῷ ἁγίῳ καλουμένη Ἀθωνιάς, περιέχουσα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ α' αἰῶνος τῆς θείας Χριστοῦ ἐνσάρκου οἰκονομίας, ἄχρι τοῦ γι' αἰῶνος 1855. Καὶ περιγραφὴν τῶν νῦν σωζομένων εἴκοσιν εὐαγῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ὄσων καταργηθῆσαν. Καὶ καταγραφὴ τῶν ὄσων ἁγίων παλαιῶν καὶ νέων ἐν τῷ αὐτῷ ὄρει ὁσίως διέπρεψαν. Ὅροι τε καὶ θεσμοὶ ὄσοι βασιλικοὶ καὶ πατριαρχικοὶ εἰς τοὺς ἐν Ἀθῆναις ἀσκούντας ἐδόθησαν. Νῦν πρῶτον παρὰ μοναχοῦ Ἰακώβου Ἀγιοραϊτοῦ συλαχθεῖσα, καὶ συντεθείσα, αἰτήσῃ τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Ῥωσικοῦ Ἀρχιμανδρίτου κυρίου Ἱερωνύμου καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ ἐλλογιμοῦ τῆς Σθλαδικῆς διαλέκτου κυρίου Ἀζαρία εἰς ὠφέλειαν τῶν φιλομαθῶν ἀναγνώστων· καὶ εἰς αἶδιον αὐτῶν μνημόσυνον.

Ὅρος θεοῦ κατὰσκιον Παρθένε Παναχία,

τοὺς ἐν τῷ ὄρει φύλλαττε, ὡς ἡμῶν προστασία.

Ἐν αἰτι σептῆς Χριστοῦ θεογονίας χρονε' ἦτοι 1855 ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἀθῶ ἐν Νέῃ σκήτει μονῆς Ἁγίου Παύλου. Ὁ δὲ ὑπ' ἀρ. 281 κώδιξ φέρει τήνδε τὴν ἐπιγραφὴν· «Βίβλος σὺν θεῷ ἁγίῳ Ἀθωνιάς καλουμένη περιέχουσα τὰ ἐν τῷ ὄρει συμβάντα, καὶ περὶ ἀρχαίων μονῶν καὶ νεοτέρων. Καὶ

ἔσα χρυσόβουλλα παλαιῶν βασιλέων, καὶ συγγέλλια πατριαρχικὰ πρὸς τοὺς ἐν τῷ αἰετῷ εὐρισκομένους πατέρας κατὰ καιροὺς ἐξεθέθησαν, καὶ ὅπως ἀγῶν ἤσκησαν ἐν μοναῖς καὶ ἐρημίαις παλαιοὶ τε καὶ νεώτεροι. Ἐἰς τρία μέρη διακρουμένη, τὸ μὲν πρῶτον προλεγόμενα περιέχων τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἀγῶν τούδε συμβεβηκότων ἐν τῷ ὄρει. Τὸ δεύτερον βίους ἁγίων τῶν πρῶτον ἀσκησάντων ἐν τῷ ὄρει χρυσόβουλλά τε καὶ τυπικὰ τοῦ Τράγου. Τὸ δὲ τρίτον περιγραφὴν τῶν νῦν σωζομένων μονῶν εἰκασίαι καὶ τῶν ὄσων παλαιῶν ἐν ἀρχαίαις ὑπομνήμασιν εὐρισκομένων. Νῦν πρῶτον αἰτήσαι τοῦ φιλομαθοῦς ἁγίου ἀρχιμανδρίτου καθιγουμενοῦ τῆς ἱεράς ῥωσσιτικῆς Κοινοβιακῆς μονῆς τῆς τιμωμένης ἐν τῇ ἀγίᾳ σκέπη τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου κυρίου κυρίου Ἱερωνύμου. Σπουδῆ δὲ καὶ ἔσῃ ἐπιμελείᾳ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἐλλογιμοῦ τῆς Σθλαβικῆς διαλέκτου κυρίου Ἀζαρία, εἰς ἀδισιν αὐτῶν μνήμην· πόνον δὲ ἔτι Ἰακώβου οἰκτροῦ ἀμονάγου. Ἐν ἔται σωτηρίῳ ποιῆσθε . . . 1865 ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ ἔρει Ἄθω κλήρω τῆς Θεοτόκου Μαρίας . . .

Ἦνε δὲ ὁ μοναχὸς Ἰακώβος οὗτος ὁ πρὸς διάκρισιν τοῦ Προδρομίτου καλλιγράφου Ἰακώβου τοῦ νεωτέρου προσωνομαζόμενος πρεσβύτερος ἢ διδάσκαλος, γνωστὸς Ἀγιορείτης βιβλιογράφος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, πλείστους γράφας κώδικας ἔτι καὶ νῦν σωζομένους ἐν ταῖς μοναῖς Ἰθῆρων καὶ Ἁγίου Παντελεήμονος¹

1 Ἰθῆ Σπυρ. Π. Λόμπεν ἐκτ' ἐν. Τόμ. Β' σ. 375 ἐν λ. Ἰακώβος Ἀγιορείτης μοναχός.

Πρατήριον γράμμα

σίγνον	Μορα	Θωμάς	χοί
--------	------	-------	-----

σίγνον	Μορα	Αθανασίου	χοί
--------	------	-----------	-----

σίγνον	Μο	Κυρίλλου	ραχοί
--------	----	----------	-------

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος
 Θωμάς μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν... (α) καὶ τῶ μακαριωτάτῳ Κυ-
 ρίῳ Ἀντωνίῳ (β) Πέπρακα εἰς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν Ἀθανα-
 σίου, καὶ Κυρίλλου, πρὸς ὑμᾶς τοὺς πνευματικοὺς ἀδελφοὺς τὸν
 5 κύριον Ὀνησιφόρον, καὶ τοὺς γνησίους αὐτοῦ ἀδελφοὺς (γ) τὸν
 ἀγρόν τὸν ἐπονομαζόμενον τοῦ Ἐηροκάστρου τοὺς Ἁγίους Ἀποστό-

* Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εὐρητάκι ἀντιγραφημένον ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ἐν σ. 233—
 235 τοῦ ὑπ' ἀρ. 282 κώδικος τῆς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, κίθωνος ἰδ', στερου-
 μανον ἐν αὐτῇ ἐπιγραφῆς. Αἱ τε ὑποσημειώσεις καὶ αἱ εἰς αὐτάς ἐν τῇ καιμένῃ
 10 παραπομπὰ ὑπάρχουσι ἐμοίως ἐν τῇ κώδικι. Τὰς ἀνορθογραφίας τοῦ κώδικος
 δὲν ἐπηρώθησα, εἰκάζων, ὅτι καὶ τούτῳ συμπιέλαθεν ὁ βιβλιογράφος ἰα-
 κώδης ἐκ τοῦ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ πρωτοτύπου. Ἰδίῃ δὲ τινι ἡμέτερα πρατηρήματα
 μετὰ τὰς ὑποσημειώσεις τοῦ κώδικος ἀναφέρονται εἰς τὴν κατὰ πάντα στίχου ἡμε-
 τέρην ἀρθήσιν τοῦ καιμένου ἐν τῇ ᾠφ. Τὸ πρατήριον τοῦτο γράμμα ἐκδίδεται
 15 ἐντεῦθεν κατ' ἀντίγραφον τοῦ νῦν καθηγητοῦ τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου
 κ. Ἀδ. Ἀδαμαντίου, γενόμενον τῷ 1895, ὅτε με συνώδευσεν εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος
 ὡς φοιτητὴς τῆς φιλολογίας. Ἀνεβλήθη δ' ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῦ. Μέρος δὲ τοῦτου εὐ-
 ρητάκι ἐκδοσόμενον παρὰ τῷ Σμυρναίῳ (Τὸ Ἅγιον ὄρος. Ἐν Ἀθήναις 1893 σ. 86).

(α) Ἠγούμενος τῶν... ὅμοιοι, γέροντες τοῦ Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, καὶ ἡγού-
 20 μνος τοῦ μοναχίου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

(β) Ὁ Θωμάς οὗτος εὐρίσκαται ὑποσημειούμενος ἐν τῇ πρώτῃ Τυπικῇ τοῦ
 ὄρους Ἁγίου οὕτω (Θωμάς μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος). Ἴσως ἔγινεν
 ὑστερον πρεσβύτερος.

(γ) Μακαριώτατον Ἀντώνιον καλεῖ τὸν προκομηθέντα γείτονα ἑαυτοῦ τῷ ἁγίῳ
 25 αὐτοῦ, ἔνα μὲν οἱ μαθητὴς τοῦ κληρονόμου τοῦ ὡς γείτονος ἤθελον ποτὲ
 διεγείρειν τπραχὰς ἢ ἀγωγὰς παρὶ τῶν ὁσίων τοῦ ἁγίου αὐτοῦ.

(δ) Ἀδελφοὺς αὐτοῦ λέγει τοὺς μαθητὰς τοῦ Ὀνησιφόρου.

2. Μετὰ τὴν λέξιν τῶν κενόν μιᾶς λέξεως

3. ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἡμᾶς

18. Μετὰ τὴν λέξιν τῶν κενόν μιᾶς λέξεως

19. μονηδρίου

20. καλεῖ τὸ

Ἐν τῇ ᾠφ τῆς σημασιώσεως (β) τὰς μαθητῆς αὐτοῦ ὅτι πρότερον καὶ τε-
 λευτήσαντι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ε.Μ. Δ. της Κ.τ.Π
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

λους εἰς ὑπέρητρα εἶδ' (δ) Μετὰ τῆς ἀποσκευῆς αὐτοῦ καὶ βιβλίων
 εἶξ. Μηγαλα δ', Γενεσοπαρομίας, καὶ ὁ Κλήμαξ καὶ Ἱερά τῆς
 ἐξοπλήσεως αὐτῶν, ἀπῆρα δὲ ἐγὼ τὸν βορδόνην (ε). Ταῦτα πάντα
 παραλαβόντες ἀσφαλίζομεθα πρὸς ὑμᾶς τοὺς εἰρημένους πνευματικούς
 ἀδελφοὺς ἡμῶν, τὸν κύριον Ὀνησιφόρον || καὶ τοὺς μαθητάς σου τοῦ σ. 231
 μὴ ἔχειν ἐξουσίαν πατε καιρῷ ἢ χρόνῳ τοὺς μοναχοὺς τῶν κελλίων θ
 τοῦ Κυροῦ Ἀντωνίου κίνησιν τὴν οἰκνοθν ἢ ἀγωγὰς καὶ ταραχὰς
 διεγείρειν πρὸς σέ τὸν πνευματικὸν ἡμῶν ἀδελφὸν κύριον Ὀνησιφό-
 ρον, καὶ τοὺς ἐκ μέρους σου ἐὰν ἐξ δοκιμάσῃ τις ἐξ ἡμῶν πρὸς ἀνα-
 τρέπην τῆς τοιαύτης πράξεως καὶ ἀσφαλείας χωρῆσαι, ἐμπρότοις μὴ 10
 εἰσακουέτω παρὰ παντὸς κριτηρίου πολιτικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ
 ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκδιώκεται παρὰ τῶν ἁγίων γερόντων τοῦ καθ' ἡμᾶς
 Ἁγίου ὄρους· εἶθ' οὕτως ὅστις ἂν εἴη ἔχειν καὶ τὴν ἀρὰν τῶν ἁγίων
 αἰγ'· πατέρων, προσεπιζημιούμενος καὶ λόγῳ πρόστιμον λίτρας γ'.....
 ἐπὶ τούτῳ γάρ καὶ ἡ παροῦσα ἀσφάλεια ἐγράφη, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν 15
 εὐρεθέντων ἀδελφῶν.

Ἔστι δὲ ὁ περιορισμὸς τοῦ μοναστηρίου (α) καὶ ἡ διατήρησις οὕ-
 τως ἀπὸ τὸν βαθὺν βυρὸν τοῦ Ξηροκάστρου καὶ ἀνατρέχει τὸν ποταμὸν,
 καὶ ἀκουμιβίζει τοῦ Χωγράφου ἀνωθεν καὶ κρατεῖ τὸν βράχωνα μέχρι
 τοῦ ὁρόμου τοῦ βασιλικοῦ, καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν ἄρκον, εἰς τὸ ἐξω βου- 20
 νὸν (β) ἐν ᾧ καὶ εἰσὶ || σταυροὶ εἰς τοὺς ὁρὸς δύο καὶ κατέρχεται τὸ
 βραχώνην, βραχώνην καὶ ἀντικρύζει τὸ λαγκάδι τοῦ βράχωνος καὶ
 ἀντιπερνᾷ τὸ λαγκάδιον τὸ ἐναντι αὐτοῦ καὶ ἀκουμιβίζει εἰς τὸν
 βράχωνα, ἐνθα στέκουν καὶ ἄσπρες πέτρες, καὶ κατέρχεται εἰς τὸν
 βράχωνα καὶ ἀκουμιβίζει εἰς τὸν βαθὺν βυρὸν τοῦ Ξηροκάστρου (α) 25
 καὶ ἐδόθη τοῦτο ἵνα ὅστις ἀναβάλλῃ περὶ τῆς τοιαύτης μονῆς, ἵνα

(δ) Ὑπέρητρα ἐκκληθῆναι τὰ φλωρία τοῦ τότε χρόνου.

(ε) βορδόνην καλεῖ τὸ μουλάριον.

(α) Τὸν ἄγρον ἑποῦ πρώτον ἐκάλεισεν, ὡδα Μοναστηρίων καλεῖ· ὅτι τὰ καλ- 30
 λία τότε ἦσαν αὐτοδέσποτα· διὸ καὶ οἱ πρώτοι αὐτῶν γέροντες ἡγοῦμενοι ἐκκ-
 λῶντο ὡς εἰς τὸ α'. Τυπικὸν φαίνεται.

(β) ἄρκον· Μέρος τῆς ἄρκου δηλοῖ ἀρκυθὸν μέρος ἐνθα τὸ Ὀρὸ βουνόν· ἦτον
 δὲ μονῆριον οὗ ὁ ἡγοούμενος Κοσμάς ὡς φαίνεται ὑπογραφόμενος.

(α) βυρὸς· καὶ βυρὸς ἢ ἐμβασίς τῆς εἰσοῦ εἰς τὴν μονήν· ἡ ἑποία ἦτον εἰς βυ- 35
 ρὸν τόπον· ἦτοι ἢ ἐμβασίς.

1. ἑπέρητρα 14. Ἀπέγνυται τοῦ ἐν τῷ ἀντιγράφῳ κενοῦ ἐν τῷ ὄρῳ· λέγειται πλη-
 ρίως 29. ὡδα 33. Μονήριον

ἔχει τὸ ἀνάθημα ἐπὶ παρρησια τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῶν πατέρων καὶ τοῦ κοινῶ. οἱ καὶ ἐγλήθησονται ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

Γραφὴν διὰ χειρὸς Συμεὼν Μοναχοῦ καὶ Ἰποκτίτου φιλοσόφου. Μηνὶ αἰτιούσιαι τγ'. Ἰνδικτιῶνος γη'. ἔται ,στυπη'.

5 † Χειρὶ Θεοῦ Μοναχοῦ καὶ Πρώτου.

† Πλάας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος.

† Παύλος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ Ξηροποτάμιου.

† Θεοδοσίος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ Ξηροκάστρου.

† Νικόλαος Μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς Χουρμίτζης.

10 † Κοσμάς Μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς Ἄρκου τὸν μὲν σταυρὸν ἰδιοχείρως του, τὸ δὲ ὕψος διὰ τοῦ γραφέως.

† Εὐθύμιος μοναχὸς, οἰκονόμος τῆς λαύρας τῶν Καρυῶν τὸν μὲν σταυρὸν ἰδιοχείρως του, τὸ δὲ ὕψος διὰ γραφέως καί.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐγράφη καὶ ἕτερον παρόμοιον τοῦ ἀνωθεν πρα-
15 τηρίου καὶ ἔχει τὰς παρούσας ὑπογραφὰς προσθήκην τῶν ἀνωθεν εἰς βεβαίωσιν.

Κατὰ δὲ κγ'. Ἰουνίου μηνὸς παρατοχόντες οἱ ἡγούμενοι τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγίου ὄρους, ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῆ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ζωγράφου ὁ τε τιμιώτατος κύριος Δοσίθεος καὶ μέγας οἰκονόμος τοῦ Ἁγίου
20 ὄρους, καὶ ὁ ὀσιώτατος καθηγούμενος τοῦ Κουτλουμουσίου Κύριος Γαβριὴλ καὶ ὁ ὀσιώτατος ἡγούμενος τοῦ Μακρῆ Κύριος Ἰωαννίκιος. Καὶ ὁ ὀσιώτατος καθηγούμενος τῆς Μονῆς Νεακίτου Κύριος Γερμανός. Καὶ ὁ ὀσιώτατος ἡγούμενος τοῦ Κασταμονίτου Κύριος Ματθαῖος καὶ ὁ ὀσιώτατος
25 Κύριος Παχώμιος καὶ κληρικὸς τῶν Καρυῶν. Καὶ ὁ ὀσιώτατος Ἐλευθέριος Μοναχὸς καθηγούμενος τοῦ Τροχαλαῖ καὶ Κοσμάς ὁ ἡγούμενος τοῦ Σκοποῦ καὶ ἕτερον οὐκ ὀλίγων ὑπεστημῆναντο ὑπέγραψε δὲ βουλγαριστὶ καὶ Μακάριος Ἱεραμόναχος ἡγούμενος τοῦ Ζωγράφου.

Ἐκ τῆς χρονολογίας τοῦ παρόντος πρατηρίου γράμματος δηλοῦται,

30 (α) λαύρα οὐδὲ οὐχὶ τὴν λαύραν τοῦ Ἁγίου Ἀθωναίου ἀλλὰ τὴν τῶν Καρυῶν καθὼς εἰς τὸ γ' κεφάλαιον τοῦ Τυπικοῦ τοῦ Τράγου φαίνεται, ὅτι ὁ οἰκονόμος τῆς λαύρας διορίζεται κατὰ τὴν δορετὴν τῆς κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου.

7. Μετὰ τὴν λέξιν ἐνηλοποιήμου ἐν τῇ φφ' εἰς ἐλεούσης
ἐν Ξηροκάστρου ἐν τῇ φφ' ἐλεούσης 30. ὡδε

8. Μετὰ τὴν λέ-

ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Τριμυσιῆ ἐγίνε καὶ ἐγγράφῃ, διότι ὁ βασιλεὺς οὗτος 1114 ὄρισε 1188 ἔγραπτον τὸ δὲ 1188 ἐγγράφῃ.

Ὁ δὲ Θωμάς οὗτος εὐρίσκειται ὑπογεγραμμένος εἰς τὸ πρῶτον Τυπικὸν τοῦ ὄρους αὐτίως Ἐθιμῶς Μοναχὸς καὶ ἡγουμένος ὡσαύτως καὶ ὁ Ἡλίας Μοναχὸς καὶ ἡγουμένος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Ἰωάννου ὁ Τραπεζιτῆς ὁ δὲ Παῦλος ὁ ἡγουμένος Ἐπιροποτάμου ὁ προφητεύσας περὶ τοῦ ὄσιου Ἀθανασίου ἐκεῖνος ἦν ὡς εἰς τὸν ἐλληγικὸν βίον του φαίνεται· τοῦ ὄσιου γράμμα ἐγγλητικὸν σώζεται εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Παύλου. ἐν ἔτει 1016 ὡςτε ἀρχαιότερον πρὸ χρόνων 28 ἐγίνε 1188 10 τὴν κάρὸν πρὸ τοῦ ἐγγλητικοῦ τοῦ ὄσιου 10028 Παύλου. Παῦλος δὲ ὁ πρῶτος ἦν υἱὸς Μιχαὴλ Ῥαγκαβέ· οὗτος δὲ δεῦτερος χρηματίσας ἡγουμένος ὡς εἴρηται.

2.

Ἀνάμνησις μερικὴ περὶ τοῦ Ἁθῶ ὄρους.

Τὰ λεγόμενα Πάτρια *.

Μετὰ τὴν φρικτὴν ἀνάστασιν τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐν τῇ ὑπερφῶν τῆς ἁγίας Σιών σὺν Μαριάμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ. Ἔβαλον

* Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. *Μηνουήλ Γεδεών* (Ὁ Ἁθῶς. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 20 χρονίαι σ. 297 κ. ε.) κατὰ κώδικα τοῦ 15 κίθου ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονὴν Παντοκράτορος (Αὐτόθι σ. 74 σημ. 25). Ἔβλεπε δὲ οὗτος ὁ Ἁθῶς ὑπ' ἀρ. 1169 **Σπυρ. Π. Λάμπρου** Κατάλογος Τόμ. Α' σ. 106. Σώζεται δὲ καὶ ἐν πλείστοις ἄλλοις κώδικι· τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Ἁγίου ὄρους (Αὐτόθι Τόμ. Β' σ. 482). Ὁμοίως δ' εὐρίσκειται καὶ ἐν τινι κώδικι τῆς Ζακύνθου (*Νικολάου Κατραμῆ* Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα Ζακύνθου. σ. 186) καὶ ἀλλοῦ. Ἐνταῦθα δ' ἐκδίδεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 132 κώδικος τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονῆς Διονυσίου γ. 380α-388α κίθου 15 ἔνεκεν ἰσχυρῶν διαφορῶν ἀπὸ τῆς πρὸ τοῦ κ. Γεδεών ἐκδόσεως, πρὸς ἣν παρακκλαίεται ὁ ἀνεγνωστὴς νουθεθῆναι τὸ καίμινον τοῦτο, καὶ τῆς ἐν τέλει προσθήκης *Περὶ τῆς μονῆς τοῦ Ἐπιροποτάμου*, ἣτις ὅλως λείπει ἐν τῷ Παντοκράτορι κώδικι. Ἐξεγράφη δὲ τῇ 1895 ὑπὸ τοῦ συνοδεδοντός με εἰς τὸ Ἁγίον ὄρος κ. Σωκράτους Κουγέα πλὴν τῆς ἀρχῆς, ἀκρωμασίως ὑπὸ τοῦ κ. Βασιλείου Καραχελώδη. Ἀναβλήθη δὲ τὸ ἔκρον ὑπ' ἐμοῦ. Ἄξιον παρατηρῆσαι εἶνα ἐν τῇ ἐκδοτικῶσι ταύτῃ καὶ ἀντὶ δημάτων ἀνεκταπόδοται μετοχῆ, ὅσον κατωτέρω σ. 124,

οὖν κλήρους πρὸς ἑαυτοῦς εἰς ἐκάστου τόπου ὄνομα ὁποῖος ποῦ ἀπελθεῖν κηρύξαι τῶν Ἀποστόλων, αἰτήσασα καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ κλήρον, ὅπως μηδ' αὐτὴ εἴη ἄμοιρος. Λέγεται δὲ, ὅτι ὑπὲρ αὐτῆς διεδόθησαν οἱ κλήροι, ὃ δὲ κλήρος ἐπ' αὐτὴν ἔπεσεν εἰς Ἰβηρίαν ὃ ἀπελθεῖν γ' ὃ αὐτὴ, ἀσμένως διεδέξατο, ὅθεν καὶ ἀπελθεῖν ἤθελεν. Ἐπέστη δὲ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ, καὶ λέγει αὐτῇ· Μὴ χωρίζου, Παρθένε, ἐκ τῆς Ἰουδαίας γῆς ταῦτά σοι κελεύει· ὁ ὑπὸ σοῦ γεννηθεὶς· ἡ γῆ ἡ σοι κεκλήρωται ἐν ὑστέροις καιροῖς ὑπὸ τοῦ σοῦ προσώπου φωτισθήσεται, καὶ οὐδὲ αὐτὴ ἀκόπως διαμείνησ.

40 Ὁ δὲ Λάζαρος ὁ τετραήμερος ἦν ἐν τῇ νήσῳ τῇ Κύπρῳ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων· ἐκεῖ καὶ ποιμὴν ἐχειροτονήθη ὑπὸ Βαρνάβου τοῦ ἀποστόλου. Ἦθελεν οὖν πολλάκις ἀπελθεῖν καὶ ἰδεῖν τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐτόλμα ἐκ τῶν Ἰουδαίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἦν ἐν ἀδνημονίᾳ πολλῇ ἐπὶ τούτῳ. Γνωῦσα δὲ ἡ ἁγία Θεοτόκος τὴν
15 αὐτοῦ ἀπαραμύθητον ἀθυμίαν, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τοῦ ἀποστείλαι αὐτῇ πλοίαριον, ἐν' ἀπέλθῃ πρὸς αὐτὸν καὶ ἰδεῖν ἀλλήλους. Ὁ δὲ μετὰ πολλῆς περιχαρείας ἀπέστειλεν εὐτρεπίσαι αὐτό. Ἡ δὲ λαβοῦσα τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν παρθένον καὶ εὐαγγελιστὴν καὶ δῶρα ἃ ἐποίησε διὰ τὸν Λάζαρον καὶ ἐπιμάνικα· ἐμβάντες οὖν εἰς τὸ πλοῖον
20 καὶ πλεύσαντες τὴν πρὸς Κύπρον. Ἀνέμου δὲ πνεύσαντος μεγάλου ἀπήγαγε τὸ πλοῖον εἰς τὸ τοῦ Ἄθωνος ὄρος, εἰς τὸν ἀσκάλωνα τοῦ Κλήμεντος λεγόμενον· τοῦτο δὲ ἦν οἰκονομία θεϊκῆ, ἵνα μὴ μείνη μηδ' αὐτὴ χωρὶς κόπου κατὰ τὴν τοῦ Εὐαγγελίου πρόρρησιν.

Τὸ δὲ ὄρος ἦν κατείδωλον καὶ γὰρ ἐκεῖ ἦν τὸ ἱερόν τοῦ
25 Ἀπόλλωνος, πάντες δὲ οἱ Ἕλληνες τῆς οἰκουμένης τὸ ὄρος τοῦ Ἄθου εἶχον ὡς μέγα τι καὶ σεβάσιμον, κάκει καὶ προσήρχοντο ἐκ πανταχόθεν, οἱ μὲν εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἀπόλλωνος, οἱ δὲ διὰ χρησμά-

17-18. 19. 20 καὶ σ. 125, 3 λαβοῦσα, ἐμβάντες, πλεύσαντες, γενομένης· αἱ ἀνοικεῖται γενεαὶ ἀπόλυτοι, οἷον σ. 124, 20 ἀνέμου πνεύσαντος, σ. 125, 5 τούτων θαυμασίων, πάντες συνθήραμον καὶ αἱ μεταβολαὶ συντάξεως, οἷον ἐν σ. 124, 16 ἐν' ἀπέλθῃ καὶ ἰδεῖν. Σημειωτέα δὲ καὶ ἡ χρῆσις τῆς ἀρσενικῆς μετοχῆς ἀντὶ τῆς θελητικῆς (σ. 125, 16 : κατηγήους), καθ' ἃ καὶ ἀλλοχθὸς ἐν καιρῶσι νεοελληνικοῖς. Τὰ τοιαῦτα, ὡς εἶχός, ἐθεώρησα πρέπον νὰ τηρήσω.

1. τῶν 2. κηρύξαι 3. αὐτῇ 4. διεδόθησαν
5. ἤθελε 7. ταῦτα 9. αὐτῇ 14. τοῦτο 16. ἀλλήλους
17. περιχαρεία· εὐτρεπίσαι 23. πρόσρησις 26. μέγα· σεβάσιμον
1-γραψα, καθ' ἃ ἐν τῇ Παντοκρατορικῇ : ἀβάσιμον

των. Τοίνυν καὶ ἕκαστος ἀπελάμβανε κατὰ τὴν αὐτοῦ δέησιν. Καὶ ἦν ἐκείσε πᾶσα μέθοδος καὶ ἐπιστήμη τοῦ διαβόλου. Ἢ τότε τοιγαροῦν ἐκ γ. 381^a πάντων τῶν εἰδωλίων κραυγὴ σὺν βοῇ μεγάλῃ γενομένη, τοιάδε· «Ἄνδρες οἱ τοῦ Ἀπόλλωνος ἅπαντες, πορνεύοντες εἰς τὸν τοῦ Κλήμεντος λιμένα, (καὶ) προσοπαντήσατε Μαρίαν τὴν μητέρα τοῦ μεγάλου θεοῦ ἢ Ἰησοῦ. Τούτων δὲ θαυμάζοντων, πάντες συνέδραμον εἰς τὸν ῥηθέντα λιμένα, καὶ εὐρώντες τὸ πλοῖον, ἠρώτησαν περὶ τῆς μητρὸς τοῦ μεγάλου θεοῦ. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάνερωσεν ἑαυτὴν ἀφόδως, εἰπούσα Ἐγὼ εἰμι. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὴν μετὰ πάντων τῶν ἐν τῇ πλοίῳ ἐπήγαγον ἐν τῇ 10 συναγωγῇ τῇ ἑαυτῶν μετὰ δέους πολλοῦ (ὅτι) καὶ σεβάσματος, ἐπιρωτησάν τε αὐτὴν πῶς ἐκύησε τὸν μέγαν θεόν, εἰπόντες Φράσον ἡμῖν περὶ τούτου. Ἡ δὲ ἀνοίξασα τὸ μακάριον στόμα αὐτῆς ἅπαντα διεξῆξι τὰ γενόμενα ἐπ' αὐτῇ, καὶ σημεῖα οὐκ ὀλίγα ἐνώπιον αὐτῶν ἐποίησεν. Ἐδηγγελίσασα ἅπαντας, καὶ πάντες πεσόντες προσεκύ- 15 νησαν τῇ θεῷ τῇ γεννηθέντι ἐξ αὐτῆς. Κατηγγήσας αὐτοὺς καὶ κελεύσασα τοὺς σὺν αὐτῇ, ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τούτων καὶ ποιμένα ἐχειροτόνησεν Κλή- γ. 381^b μεντὰ τινα τὸ ὄνομα. Ἐχάρη δὲ ἡ ἁγία Θεοτόκος χαρὰν μεγάλην καὶ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ἐπὶ πάντων τῶν γενομένων καὶ εἶπε· Τοῦτο 20 τὸ ὄρος ἐδόθη μοι παρὰ τοῦ υἱοῦ καὶ θεοῦ μου εἰς κλῆρον ἑμὸν, καὶ εὐχαριστῶ αὐτὸν, ὅτι οὐκ εἶασέ με ἄμοιρον. Πρασηύξατο τοίνυν ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ κλήρου αὐτῆς, εἰπούσα· Ἰεὲ μου καὶ θεέ, εὐλόγησον τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἔκχεον τὸ ἔλεός σου ἐπ' αὐτὸν ἕως τῆς συν- 25 τελείας τοῦ αἰῶνος καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ διὰ τὸ ὄνομά σου καὶ διὰ τὸ ὄνομα τὸ ἑμὸν, διὰ μικροῦ κόπου καὶ ἀγῶνος ἄφες αὐτοῖς τὰ πλυμμελήματα αὐτῶν καὶ ἀπάλλαξον αὐτοὺς τῆς αἰωνίου κολάσεως· ἔμπλησον αὐτοὺς παντὸς ἀγαθεοῦ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰώνιον· καὶ δόξασον τὸν τόπον τοῦτον ὑπὲρ παν- 30 τὸς τόπου, καὶ πλάτυνον τὰ σκηνώματα αὐτῶν ἐν αὐτῷ ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου αὐτοῦ καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ σῶσον αὐτὸν ἀπὸ παντὸς πειρατηρίου ἐκ τῶν ὄρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν. Φωνὴ δὲ

1. δέησιν ἔγραψα : δόνησιν 2. ἐκείσε διαβόλοι καθ' ἃ ἐν τῇ Παντο-
κρατορίῳ : διακόνου 3. εἰδωλείων κραυγῇ γενομένη ἀντὶ ἔμματος γενο-
μένη τοιάδε ἠκοίετο ἐν τῇ Παντοκρατορίῳ 7. λιμένα 9. εἰμί
11. τῶν 11-12. ἐπερωτήσάν 14. σημεῖα 18. ἐχειροτόνησεν
21. ἐδόθη κλήρον 31. βορρᾶν

οὐρανόθεν ἀπεκρίθη αὐτῇ· Ἔστω οὕτως ὡς προετόξω, ἐάν περ καὶ
 ζ. 382^a αὐτοὶ τὸν σωτήριον νόμον φιλάξωσιν.

Ἐὐχαριστήσατο αὐτὴ τῷ θεῷ ἐπὶ πάντων καὶ εὐλόγησε τὸν τόπον
 καὶ τὸν λαόν, εὐελοῦσα εἰς τὸ πλοῖον. Καὶ πρὸς τὴν Κύπρον παρα-
 5 πλεύσας ἦρξατο· Ὁ δὲ Λάζαρος ἐν ἀγωνίᾳ ἦν καὶ ἀδύνητον πολλήν
 περὶ τὴν χάριν Μαρίας καὶ περὶ τοῦ πλοίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀν-
 θεώπων, νομίζοντος αὐτοῦ, ὅτι ἐναυάγησαν, καὶ ἀπαρακλήτως ἐθρή-
 νει τὴν συμφορὰν. Καὶ τὸ μὲν πλοῖον προσήγγισε τῇ Κύπρῳ καὶ τῇ
 χερσὶ. Ἀπέβησαν εὐθὺς καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν Λάζαρον. Ὁ δὲ Λά-
 10 ζαρος ἀφρόως ἰδὼν αὐτοὺς ἐξέστη. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Κυρίου τὴν λύ-
 πην αὐτοῦ εἰς χαρὰν μετέβαλε, δοῦσα (δὲ) αὐτῇ ὄψρα ὁμοφύριον
 καὶ ἐπιμάνικα, ἃ ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐκόμισε, καθὼς περ ἀπ' ἀρχῆς
 προσέφραμεν, καὶ πάντα ἐδηλοποίησεν αὐτῇ τὰ ἐν τῷ Ἄθῳ γεγόμενα.
 Ἐχάρησάν τε ὡς θέμις ἀλλήλοις, καὶ τὸν θεὸν δοξάσαντες ἀνεχώρη-
 15 σαν. Ἀπέστειλεν αὐτὴν πάλιν μετὰ τοῦ πλοίου εἰς τὸ πέραν, καθὼς
 ἢ τοῦ δικαίου Λαζάρου ἱστορία δηλοῖ.

Περὶ τοῦ Ἄθου ὅρους γράφει καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς
 εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν αὐτοῦ οὕτως· Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέ-
 ζ. 382^b ρυγες τοῦ ἀετοῦ || [τοῦ] μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν
 20 τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ και-
 ροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. **Ἑρμηνεία.** Ἐδόθησαν τῇ ἐκκλησίᾳ
 δύο γραφαὶ θεοῦ τοῦ τριζυποστάτου, ἵνα ὑμνηται ὀρθῶς εἰς ἐκείνην
 τὴν ἔρημον, ὅπου καὶ εὐροῦσα ἄνεσιν ἀπὸ τῶν αἰρετικῶν, καὶ κρα-
 τήσαι· ἐκείσε καλῶς, ἦγουν τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ ἐς ὑστερον
 25 ἀπὸ τῶν ζιζανίων τῶν ἐχθρῶν· πολλοὶ αἶνες τῶν ἁγίων εἰρήχασιν, ὅτι
 ταῦτα ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἄθου φυλαχθήσονται τὰ παρὰ τοῦ Ἰωάννου
 λεχθέντα, καὶ οὕτως ἔχει τὸ ἀληθές. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Ἰβήρων πῶς ἐπίστευσαν.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου γυνὴ τις εὐλαβὴς
 καὶ ἄκριος ἐν ἀσκήσει καὶ ἐν ὀρθοδοξῇ πίστει διαλάμψασα ἀπηνέχθη
 30 αἰχμάλωτος εἰς Ἰβηρίαν, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἦλθον εἰς θεογνωσίαν οἱ Ἰβή-

11. μετέβαλε	13. ἐδηλοποίησεν	16. δηλῶ	18. ἐδώθησαν
19. τοῦ προσέθηκα, καθ' ἃ ἐν τῷ Παντοκράτορινῳ			20. τρέφεται
21. Ἑρμην. ἐν τῇ ᾗ	ἐδώθησαν	22. ὑμνεῖται	24. εὐώστερον

ρες κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἀρχαγγέλου πρὸς τὴν Παρθένου πρόβησιν, ὅτι τὴν γῆν, ἣν ἂν σοὶ ἰ κλήρος κληρώσεται, ὕστερον ὑπὸ τοῦ σοῦ προσώπου φημισθήσεται, ἔ καὶ γέγονεν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου.

Περὶ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ τοῦ Πρω-

τάτου καὶ τοῦ Βατοπεδίου.

Ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἐν τῷ τοῦ Ἄθου ὄρους ἀνήγειρε ἢ τρεῖς κελύ-
 ναοὺς μεγίστους ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου,
 ἡμῶν Θεοτόκου, ἓνα μὲν ἐν τῷ τοῦ Κλήμεντος λιμένι, δεύτερον δὲ ἐν
 τῷ Συνακτικῷ, τρίτον ὅπου καὶ εἰρηλῆθεν ἡ ἁγία Θεοτόκος ἐν τῷ
 πλοίῳ, καὶ μοναχοὺς ἐγκατοικήσας ἐν αὐταῖς Περιβόλιον τῆς Θεοτόκου
 ἐπωνόμασε καὶ τὸ ὄρος προετάξας πανταχόθεν λέγεσθαι ἁγιον καὶ
 τὴν πόλιν τοῦ Ἀπόλλωνος μετωνόμασεν Ἰερισσὸν καὶ πάντα θεαρέ-
 στως ἐν βίῳ καὶ λόγῳ ἐποίησε. Μετὰ δὲ τὴν ἀποβίωσιν αὐτοῦ παρέ-
 λαβε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης, καὶ οὐ πολὺ τὸ
 ἐν μέσῳ ἀνέστη μετὰ μεγάλου θυμοῦ κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ [τὰ]
 παρὰ τοῦ μεγάλου ἐν βασιλευσὶ καὶ ἰσαποστόλου ἁγίου Κωνσταντίνου
 δομηθέντα εὐκτήρια ἐν τῷ Ἄθου ὄρει ἐκ βάθρων ἐδαφίασεν ἑ ἀλιτή-
 ριος ἦτορ.

Περὶ τοῦ Βατοπεδίου.

20

Μετὰ δὲ παραδρομὴν χρόνων τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας Θεο-
 δοσίου τοῦ μεγάλου ἀπέστειλε Βάτος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκ Ῥώμης τὸν
 υἱὸν αὐτοῦ μετὰ μεγάλου πλοίου καὶ θορυφορίας ἕ τι πολλῆς εἰς τὴν
 βασιλευσαν τῶν πόλεων θεάσασθαι τὸν θεῖον αὐτοῦ καὶ βασιλεῖα ἢ καὶ
 γενέσθαι γνώριμος αὐτῷ. Γενομένου δὲ τοῦ πλοίου ἐν τῷ Αἰγαίῳ πε-
 λάγει καὶ ἀνέμου βιαίου ἐκπνεύσαντος συνεπόδισε τὸν αἰθέρα καὶ τὸν
 παῖδα ἐρρίπισεν ἐν τῷ πελάγει. Τὸ δὲ παιδίον ἐβόησε μόνον τὸ Παν-

6 (καὶ κατωτέρω). βατοπαιδίου 10. Συνακτικῷ : Συνακτικῶ ἐν τῷ Παν-
 τοκρατορινῷ 11. ἐγκατοικήσας 12. ἐπονόμασε προστάξει
 13. μετωνόμασεν ἐρηλοῦν. 14. ἐποίησεν 16. τὰ προσέθηκα ὡς ἐν τῷ Παν-
 τοκρατορινῷ 18-19. ἀλιτήριος 25. αἰετοὶ 27. ἐρρίπισεν

αγία Θεοτόκε, βοήθει. Εὐθὺς εὐρέθη ἐν τῇ χέρσῃ ἐν τῇ Ἄθῃ ὄρει,
 καὶ φωνὴν ἀκούει τοιάδε ἀνωθεν λέγουσαν Ἐνακαίνισον τὸν ναὸν ὃς
 ἐστὶ τῆς ἐκλυτρωτάτης σε ἐκ τοῦ πικροῦ θανάτου. Λέγεται, ὅτι αὐ-
 τὸς ἦν ὁ τρίτος καθὼς ἦν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀνέγγειρε καὶ ὁ παραβά-
 5 τῆς Ἰουλιανῆς ἰδαφίασε. Τὸ δὲ πλοῖον διεσώθη μετὰ πάντων εἰς τὸ
 Βυζάντιον, καὶ τῇ βασιλεῖ ἐνεφάνησαν τοῖνον καὶ τὰς γραφὰς τοῦ
 ἀδελφοῦ αὐτοῦ δέδοικαν, ἀναγγεῖλαντες καὶ τὰ τοῦ παιδίου συμ-
 βάντα. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὡς τὰ τοῦ παιδὸς ἤκουσε, περίλυπος γε-
 νόμενος, ὁμοίως καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, εὐθὺς κελεύσας ὁ βασιλεὺς
 10 περιορίσας τούτους ὡς αἰτίους τῆς τοῦ παιδὸς ἀπολείας καὶ τῆ φρουρᾶ
 παραδοῦναι. Ὁ δὲ παῖς, ὁδηγηθεὶς παρά τινος τῶν ἐν τῷ τόπῳ μο-
 ναχῶν ἕως εἰς Κωνσταντῖνου ἀπήγαγε, καὶ ὤφθη τῇ βασιλεῖ καὶ τὰ
 15 3814 περὶ ἑαυτοῦ || πάντα διεσάφησε καὶ τοὺς ἀθώους ἠλευθέρωσε. Γράψας
 τοῖνον ὁ βασιλεὺς τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ εἰς τὴν Ῥώμην πάντα τὰ συμβε-
 15 βηκτότα τῇ υἱῷ αὐτοῦ καὶ τὰ περὶ τὴν δόμησιν τοῦ ναοῦ. Ὁ δὲ ἀδελ-
 φὸς αὐτοῦ ἦν κομίσας λίθους καὶ κίονας καὶ μουσεῖον πολυποικίλων
 χρωμάτων οἰκοδομήσαι ναὸν τοῦ Ἁγίου ἀποστόλου τοῦ Ἰακώβου τοῦ
 ἀδελφοθέου εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου καὶ εἰς μνημόσυνον ἑαυτοῦ. Καὶ ὡς
 ἀνέγνω τὴν γραφὴν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως, εὐθὺς βαλὼν αὐτὰ εἰς
 20 πλοῖον καὶ τέσσαρας κίονας γερανίους, οὗς ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐξέ-
 βαλε, κλκείσε ταχὺ ἀπέστειλεν οἰκοδομήσαι ναὸν τῇ Θεομήτορι. Ἄρ-
 ξαντες δὲ ἀνακαθαίρειν τὸν τόπον, εὐθέως εὐρίσκουσι φρέαρ βαθύ.
 Ἐξαντλήσαντες δὲ αὐτὸ καὶ εὐρόντες ἐν τῇ πυθμένι πίνακα φερομένην
 25 μὸρφωσιν τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθέ-
 25 νου Μαρίας, φέρουσιν ἐν ἀγκάλαις τὸ πρῶτον βρέφος, ὡς ἐν ὀλίγῳ
 ἀνιστορισμένην [καὶ] διαλάμπουσαν καὶ παντὶ ἄθραυστον διαμένουσαν,
 30 3818 καὶ κηρὸς μέγιστος ἀποκαφάδιος. Ἐπὶ τούτου || τοῦ θαύματος χαρὰ
 μεγάλη γέγονεν, ὥστε τοὺς πάντας τῇ θεᾷ ἐκπλαγῆναι. Ἐπὶ τοῦ
 φρέατος οὖν ἀνωθεν ἀνεστήλωσαν τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ τὸ θυσια-
 30 στήριον. Δομήσαντες δὲ τὸν ναὸν ἐπὶ τοὺς τέσσαρας κίονας, οὗς προέ-
 φημεν, καὶ μουσεῖον ἀνιστόρησαν πανευπρεπὲς τῇ τοίχῃ σὺν τῇ ἐδά-

2. λέγουσα	5. ἰδαφίασεν	6. ἀνεφάνησαν	7. ἀνηγγεῖλαντες
10. ἀπολείας	16. μουσείον πολυποικίλων	21. ἀπέστειλε	23. ἀπὸ
πυθμένι	φερομένη	25. φρέαρ	26. ἀνιστορισμένη καὶ προσέ-
θηκα ὡς ἐν τῇ Παντοκρατορινῇ	διαμένουσα	31. μουσείον ἀνιστόρησαν	
πανευπρεπὲς			

φει, καὶ τὴν ὄροφὴν χαλκῆν κεκροσσωμένην κατεστέγασαν, τὴν δὲ μάνδραν τείχεσιν ὑψηλαῖς ἐδυναμίωσαν, καὶ ἐντὸς κελλίων ὄλιγην ἀνεπλήρωσαν, ἃ ὡς θέμις γυτρύπισαν καὶ Βαταπαίδιον ἐπωνόμασαν, τουτέστι τοῦ Βατοῦ παιδί (ἐδομήσατο), ἣ ἔστι κτιτορικῶς ἢ ἐπωνυμία μέχρι τὴν σήμερον.

5

Περὶ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων.

Περὶ δὲ τῆς ἁγίας εἰκόνης τῆς πανυπεράγνου θεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς οὐσης ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κλήμεντος ἐκπλήττεται πάσα ἀκοή, καὶ ἔννοια τῆς ἑαυτῆς παρουσίας τοῦ μέγεθος. Πλησίον γὰρ ὄφθη πρὸς τὸ τοῦ Ἐθωνος ὄρος ἐν τῇ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ ἀκτίνας ἡλίου ἐκπέμπουσα, ὥστε τοὺς πάντας ἐκπλήττε- 10 σθαι τῇ θεῷ. Ἐμβάντες δὲ ἐν ἡ πλοίοις πάντες οἱ ἐνασκούμενοι ἐν τῇ Ἐθῶν ὄρει ὀνομαστοὶ καὶ πρὸς τὴν ἁγίαν εἰκόνα ὄχοντο. Ἡ δὲ εἰκὼν τούτους ἐφευγεν ἔνθεν κἀκείθεν ὥστε ἐκ τῆς εἰκόνης πρὸς τοὺς μοναχοὺς φωνῆς τοιαύδε εἰπούσης, ὅτι, Εἰ μὴ Γαβριὴλ ὁ Ἰβήρ ἔλθοι ὁ ἐκ τοῦ Μικροῦ Ἐθωνος, οὐκ ἐξέρχομαι τῆς χέρσου. Πάντες δὲ οἱ μοναχοὶ τοῦ ὄρους ἀπήλθον πρὸς τὸν Γαβριὴλ τὸν Ἰβήρα ἐν τῇ Μικρῇ Ἐθῶν, [καὶ] ἠντιόβουλον αὐτὸν ἀπελθεῖν. Ὁ δ' αὐτὸς ἀνάξιον ἑαυτὸν ἔλεγεν τοιοῦτου τολμήματος, καὶ διὰ τὴν πολλὴν ἀντιβολίην τῶν πατέρων ἐπορεύθη εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ προσγύξατο πατήσας ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ἡ δὲ θεία εἰκὼν τῆς παναχράντου Θεοτόκου ἤλασεν ἐπὶ 20 ταῖς ἀγκάλαις τοῦ γέροντος καὶ ἐξελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ χέρσῳ (καὶ) πάντες προσεκύνησαν τῇ εἰκόνι, ἀπὴνεγκαν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κλήμεντος, καὶ ἐν τῇ ναῷ ἀπέθεντο, εὐχαριστήσαντες τῇ θεῷ ἐπὶ τοῦ τοιοῦτου παραδόξου θαύματος. Τὸ πρῶν δὲ εὗρέθη, ἔξω τῆς μονῆς. Αὐθις ἐν τῇ ναῷ εἰσίασαν, καὶ πάλιν ἐφυγάδευσεν, ἕως οὗ ἀπεκαλύ- 25 φθη ἡ μοναχῷ Γαβριηλῶ τῷ Ἰβήρι, ὅτι, εἰ μὴ ἕτερον ναὸν ἐν τῇ πόρτῃ δομήσωσιν, οὐ προσμένω ἐντὸς. Καὶ ταχὺ ἀνήγειραν ἐν τῇ πόρτῃ ναὸν περικαλλῆ, καὶ ἐν αὐτῷ τὴν ἁγίαν εἰκόνα κατέθεντο, ὡς αὐτῇ

1. ὄροφην χαλκῆν 4. κτιτορικῶς 7. τῆς οὐσης ἐγραφε ὡς ἐν τῷ Παντοκρατορινῷ: τὴν οὐσαν 9. αἰγίῳ 10. ἀκτίνας 14. τοιαύδε 15. χέρσῳ
17. καὶ προσέθηκα ὡς ἐν τῷ Παντοκρατορινῷ 19. προσήξασι
24. τῷ 25. ἐφυγάδευσε 27. δομήσωσι 28. περικαλλῆ

Νέος Ἑλληνομνημῶν

ε, καὶ Πορτιάτισσαν ἐπονομάσαντες, ἐπεὶ καθ' ἐκάστην ὁσιμεία καὶ τέρατα ποιεῖ πολλά, ὡς ἢ κατ' αὐτὴν ἱστορία διγλοῖ.

Περὶ τοῦ Ζωγράφου.

τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ σοφοῦ τρεῖς ἀδελφοὶ γνήσιοι, οὗς ἐν τῇ μεγαλόπολει Λαυκιδίων, ἐπὶ ἐνὸς σκοποῦ καὶ ὁμογνωμογεγόνασι μοναχοί. Ἀφίκασι τοίνυν πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην ἐν τῷ κόσμῳ, μετανάσται γενόμενοι ἐν τῷ Ἄθῳ ὄρει εὐαγγελιστὴν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Καὶ ποιήσαντες ἑαυτοῖς τρεῖς κατοικήσαν, ὑπὸ μικροῦ διαστήματος ἀλλήλοις διαχωριζόμεον ἢ Κυριακῇ προσεκάλει κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῶν, ὥστε καὶ ὁ τῆς ἀρετῆς ἢ φήμη αὐτῶν ἐξήλθε, καὶ πολλοὶ προσεκολλήτοισι, οἱ καὶ νεύσει θεϊκῇ δεμησαι μοναστήριον προὔξεντησαν. Ἐτοιμαροῦν τόπον δι' ἀποκαλύψεως || θεοῦ ὁικοδόμησαν. Ἡθέλουν καὶ τὸν ναὸν ἐπονομάσαι, τῶν μὲν λεγόντων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τῶν δὲ τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος τοῦ ἐν τῇ Ἀχρίδι διὰ δὲ φωνῶν ἔκειτο ἢ εἰκὼν ἐν τῷ τόπῳ ἀνιστόριστος. Ἐν μιᾷ οὖν ἡμερῶν πρωὶ ἠφθη ἱστορισμένη, φέρουσα τὸν μεγαλομάρτυρα Γεωργίου. Καὶ ἐξεθαμβήθησαν ἐπὶ τοῦ τοιούτου παραδόξου θαύματος, ἔκαστος τὸν θεόν. Ἐπωνόμασαν δὲ τὸν ναὸν ἐπὶ τῷ τοῦ ἁγίου τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

Ὁ δὲ τῆς εἰκόνος τοῦ ἁγίου αὐτως εἶχε.

Ἐν τῇ πλεσίον πόλει Λύδης, Φανουήλ καλουμένη, ναὸν μεγαλομάρτυρος Γεωργίου σὺν οὐκ ὀλίγοις μοναχοῖς, καὶ τὴν θαυματουργῶν ὁ ἅγιος Γεώργιος ἐξαίσια ὄσοι δὲ ἐν ποικίλοις καὶ ἀνιάτοις πάθεσι κατασχεμένοι προσέτρεχον ἐν τῷ ναῷ τῆς τῆν ἱασιν ἀντλούμενοι εἰς τὰ ἴδια χαίροντες ἀπύρχοντο, τοῦντες τῷ θεῷ καὶ τῷ μεγαλομάρτυρι Γεωργίῳ.

Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν ἄφαντος || ἢ ἱστορία ἐκ τῆς εἰκόνος γενε-

ορτιάτισσαν 1-2. ἡσήμεραι 2. καὶ αὐτὴν ὡς ἐν τῷ Παντοκρατορ-
ιστῆς 7. ἑαυτοῖς ὡς ἐν τῷ Παντοκρατορῶν : ἑαυτοῖς
ἰωθὸς 10. ἐξήλθεν προσεκολλήθησαν 11. θεϊκῇ δεμησαι
ἔνισσαν 13. ἐπονομάσαι 15. σύμψωνον ἀνιστόριστος
ἐπονομάσαν 21. λύδης 23-24. ποικίλοις

ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ Κ.Τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

μένῃ, μόνον δὲ τῆ εἰκὼν κοίμῃ καὶ κενῇ ἐν τῇ τόπῃ ἴστατο. Τοῦτο μὲν πάντας ἐξέπληξε καὶ εἰς λύπην ἐνάβαλε τὸ τοιοῦτον θέαμα, ὃ δὲ ἅγιος ἐράνη, τῇ νυκτὶ κατ' ὄναρ τῆ ποιμένι, καὶ φησί· «Τί περίλυπος εἰ περὶ ἐμοῦ, ὦ ποιμὴν; Ἐγὼ μόνῃ εὐρον ἐν τῇ Ἄθῃ ὄρει, ἧ ἐστὶν εἰς κληρον τῆς ὑπερευλογημένης θεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Ὁ Μαρίας. Εἰ γὰρ καὶ θέλεις βυθθῆναι ἐκ τῆς ἐπερχομένης ἀνάγκης, δεῦρο καὶ αὐτὸς ἐκεῖ μετὰ τῶν σὺν σοὶ ἀδελφῶν, κάκει με εὐριτε. Παρέδωκε γὰρ ὁ Θεὸς τὴν Παλαιστίνην πᾶσαν καὶ τὴν οἰκουμένην τοῖς Σαρακηνοῖς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ». Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ ποιμὴν, καὶ πιστεύσας τὸ ὄραθὲν, συναθροίσας τοὺς μοναχοὺς, 10 ἀπήγγειλε τὰ παρὰ τοῦ ἁγίου φθεγγόμενα· εἶτα, προσκαλεσάμενος τοὺς ἐγκρίτους τῆς κόμης καὶ τῆς πόλεως, εἶπε πρὸς αὐτούς· «Παρακατέχετε τὴν μονὴν καὶ φυλάξατε, ἡμεῖς δὲ παρερχόμεθα εἰς ἡ τόπους Ἁγί- 7. 3874 οὺς προσκυνῆσαι, καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα γενέσθω ἐφ' ἡμᾶς καὶ εἰς ὑμᾶς». Καὶ τὸ μυστήριον καὶ τὸ ὄραμα ἀπέκρυψαν ἐξ αὐτῶν. Εὐθὺς δὲ 15 πρὸς δυσμὰς ἡλίου ἕως πρωῆ ποιήσαντες μετὰ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν, κατέβρεχον τὰς παρειὰς διὰ τε τὸν χωρισμὸν τῆς μονῆς καὶ τῶν οἰκείων. Ἰκανῶν οὖν ἡμέρων ὀδεύσαντες, ἕως οὗ καὶ φθάσαντες ἐν τῇ Ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος καὶ τὴν μονὴν εὐρόντες, εἰσῆλθον ἐν τῇ νυκτὶ, εὐθὺς ἰδόντες τὴν εἰκόνα, καὶ ἐπέγνωσαν τὸν ἅγιον ἄτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον, 20 καθὼς ἦν ἐν τῇ κόμῃ Φανουήλ τὸ πρότερον. Καὶ πεσόντες ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνας καὶ τῇ ἐδάφει, τοῖς δάκρυσι κατέβρεχον λέγοντες «Τί τοσαύτην λύπην περιέβαλες ἡμᾶς μεταναστεύσας σὺν ἡμῖν ἐνθάδε, ὦ μεγαλομάρτυς Γεώργιε;» Οἱ δὲ μοναχοὶ τῆς μονῆς μόλις κατέπαυσαν αὐτῶν τὰ δάκρυα, ἐπηρώτων τε αὐτούς «Τί ἐστὶν ὁ τοσαύτος κο- 25 πετός, ἀδελφοί, παρ' ὑμῶν; Φράσατε ἡμῖν». Οἱ δὲ διεξήμασαν τε τὰ περὶ ἑαυτῶν καὶ τὰ ἡ τοῦ ἁγίου, καὶ οὗτοι κάκεινοις τὰ ὅμοια λέξαντες τὰ 7. 3878 ἐν ᾧδε γινόμενα. Ἀμφότεροι δὲ δοξάσαντες τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Γεώργιον. Τὸν δὲ ποιμένα τὸν ἐν Φανουήλ καὶ ᾧδε ποιήσαντες ποιμένα ἐν τῇ μονῇ· καὶ ἦν ὁ Εὐστράτιος· αὐτῷ 30 γὰρ ἐκαλεῖτο, ποιμαίνων ἐν Χριστῷ τὸ ἑαυτοῦ ποιμνιον ἐν δαιότῃ καὶ δικαιοσύνῃ.

3. εἰ ὡς ἐν τῷ Παντοκρατοριῳ : εἴης 4. κἀγὼ εἶραὼν ὦ
6. θίλης 8. παλαιστίνην 8-9. σαρακηνοῖς 11-12. τῶν ἐγκρίτων
12. εἰσόντες 15. ἀπέκρυψαν 16. δάκρυων 23. μεταναστεύσαι
26. φράσατε 31. ποιμένων

Περὶ τῆς μονῆς τοῦ Σηροποτάμου.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ ἐκτίσθη καὶ ἡ τοῦ Σηροποτάμου μονή, μετὰ βασιλικῶν ἀναλομημάτων. Μετὰ γὰρ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου προσκαλεσάμενοι τὸν ἱερέα τοῦ ἱερῶσαι τὸν ναόν ὡς καὶ προσελθόν κατὰ τὴν τάξιν ἤρξατο καθιερωσάμενος. Μετὰ δὲ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ναοῦ ἐπὶ τῇ ὀνόματι τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα μεγάλων μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ, [ῆ] παρὰ τοῦ ἀρχιερέως ἐξεφωνήθη, ὅ τοῦ θαύματος, ἔφυ ὑπὸ χαμαὶ τῷ ἐδάφει τῆς ἁγίας τραπέζης μανιτάριον, καὶ ὑψωθὲν ἐφ' ὕψι, κατεσκίασεν ὅλον τὸ θυσιαστήριον, περιέχον τεσσαράκοντα μῆλα ἐπὶ τοῖς ὀρηξίν αὐτοῦ εἰς εἶδος μανιταρίων. Τοῦτο δὲ ἦν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων, ὥστε τοὺς πάντας ἐκ-
 11 πλαγγῆναι τῆ θέξ καὶ δοξάσαι τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοῦ τοιούτου γενομένου παραδόξου θαύματος.

Πολλὰ καὶ ἄλλα σημεῖα καὶ τέρατα ἔδειξεν ὁ θεὸς ἐφ' ὅλη τῷ Ἁγίῳ ὄρει καὶ πρώτον καὶ ἐν ὑστέροις εἰς δόξαν τῶν ἁγίων αὐτοῦ καὶ
 15 εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου τόπου καὶ τῶν κατοικοῦντων ἐν αὐτῷ ἐν ἀγιωσύνῃ, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

3.

Περὶ τοῦ ὄρους "Αθω

εἰς ποίαν διαγωγὴν καὶ κατάστασιν κατὰ τὸ 5538 ἔτος ἦτοι κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα, μετὰ τὰ λγ'. 33 τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας
 20 τοῦ σωτήρος Χριστοῦ ἄχρι τοῦ τιδ'. 316'—313*.

« Ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἐτῶν ἐτοίμασά σε, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐτῶν δοξάσω σε ».

* Ἐκδίδεται ἐν τῶν σελ. 72-73 τοῦ ὑπ' ἀρ. 282 κώδικος τῆς ἐν Ἁγίῳ ὄρει μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐξ οὗ ἐξεγράφη τῇ 1895 ὑπὸ τοῦ συνοδοῦντός με εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος κ. Ἀδαμ. Ἀδαμκντιου, ἀντεδελήθη δὲ ὑπ' ἐμοῦ.

Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

† Νέστορος Ἡράξει· Ἀποστόλων κεφ. ις'—18.

Εὑρίσκεται γεγραμμένον παρὰ τινος ἁγίου Ῥώσου ἀσκήσαντος ἐν Κιέβω, ἀρχαία καθέδρα τῶν Κνέζων ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Περτζέσκβοι : ἦτοι τοῦ Σπηλαίου (ἦν ὁ ὄσιος ὁ Ἁγίου Ἀντωνίου ὁ ἐκ τοῦ ὄρους Ἄθω ὡς ἐκ βαλβίδος ἐξεληθὼν ἀπαρχὴν πρώτην εὐλογίας τοῦ Ἄθω μοναδικῆς πολιτείας ἐκόμισε), (καὶ σὺν τῇ μαθητῇ αὐτοῦ Θεοδοσίῳ προστασίᾳ τῆς Θεοτόκου ἐκ βάθρων παραδόξως ἀγγείραν, εἰς ἣν καὶ ἑκατὸν δέκα λείψανα ἁγίων σώζονται ἀσινῇ καὶ ἀλώδητα ἀδιάφθορα) ταῦτα τὰ ῥήματα. 10

« Ἐλαμψαν εἰς τὴν Ῥωσίαν αἱ ἀκτίνες τοῦ θείου φωτός ἀπὸ τῶν »
 » τειχῶν Βυζαντίου, ἐνθα ὁ ἀπόστολος Ἁνδρέας ἐγκαθίδρυσε τὸν πρῶ-
 » τὸν ἐπίσκοπον Στάχυν (ἐκ τῶν Ο΄) καὶ οὕτως ὡσανεὶ ἐνεπίστρευν εἰς
 » τοὺς διαδόχους αὐτοῦ ἐν πνεύματι προγνώσεως τὴν ἐκτεταμένην
 » χώραν, εἰς ἣν αὐτὸς ὁ Ἁνδρέας ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν (εἰς Σινώπην 15
 » καὶ Κριμαίαν) καὶ ἐντεῦθεν ἐπήγαγεν ὁ ἀδιάσπαστος δεσμός τῆς Ῥωσ-
 » σικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἐλληνικῆς, ὡς ἐπίσης ἐξ
 » αἰῶνας (ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας) καὶ ἡ ἐξάρτη-
 » σις || τῶν Ῥώσων μητροπολιτῶν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς 1. 73
 » Κωνσταντινουπόλεως, ἄχρις οὗ ἔλαβεν ἡ Ῥωσικὴ ἐκκλησία τὸ 20
 » αὐθύπαρκτον εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀρχιεπισκόπων· ὅτε
 » καὶ οἱ παρὰ τὸν Δούναδιν οἰκοῦντες Βούλγαροι, Μοραβοὶ (Σέρβοι καὶ
 » Βλάχοι) καὶ Σλαῦοι τῆς Ἰλλυρίας ἦσαν ἡδη πεφωτισμένοι διὰ τοῦ
 » ἁγίου βαπτίσματος περὶ τὰ μέσα τοῦ Θ' αἰῶνος ἐπὶ Μιχαὴλ αὐτο-
 » κράτορος καὶ τοῦ διασήμου πατριάρχου Φωτίου· δύο δὲ ἀδελφοὶ, οἱ 25
 » ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, ἄνδρες πεπαιδευμένοι, μετεγλώττισαν
 » τὴν θείαν Γραφὴν II. καὶ Νέαν καὶ τὰς ἱεράς βίβλους καὶ πᾶσαν τὴν
 » θείαν Γραφὴν ».

Ἦρα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας Ῥωσικῆς ἐν Πητρούπολει ἐκδοθεῖσαν τῷ 1840.

Ὁ λόγος δηλοῖ, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος τοῦ πρωτοκλήτου Ἁγίου Ἀνδρέου ἀναστηλωθέντες ἐπὶ τῶν ὁρέων τῆς Ῥωσίας μητροπόλεως Κιέβου καὶ εἰς τὰς τῆς μεγάλης νέας Πόλεως Πεδιάδας ἔγιναν σταυροὶ, ἐφάνησαν ὕστερον δένδρα ζωῆς περὶ τὸν Θ' αἰῶνα, καὶ παν-

ταχύσε ἠπλώσαν ῥίξας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως βαθείας, ἃ ἔφερον πολυειδεῖς καρποὺς εὐτεθείας ὑπερον.

Τούτῳ μοι νόησον καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἄθω. Ἐγράψαι γὰρ ἐν παλαιῷ χειρογράφῳ ταῦτα οὕτως· Περὶ τοῦ ὄρους Ἄθω γράφει ὁ ἁ Θεοτόκος Ἰωάννης ἐν τῇ Ἀποκαλύψει· Ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ ἵνα τρέφηται ἐκεῖ χρόνους χυξ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ἄφρευς. Ἐρημον καλεῖ μεταφορικῶς τὴν Ἰθυρίαν καὶ τὸ ὄρος Ἄθω, ὅτι ὁ κληρὸς τῆς Θεοτόκου ἢ Ἰθυρία ἦν καὶ τὸ τοῦ Ἀθωνος ὄρος, ὅτι ὁ κληρὸς τῆς Θεοτόκου Πορταΐτισσῆς ἐκ τῆς Ἰθυρίας ἦλθθη εἰς τὸ ὄρος. Ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου γυνὴ τις εὐλαβεστάτη, καὶ ἐν ἀσκήσει ἀκρῶς καὶ ὀρθοδόξῳ τῇ πίστει διαλάμπουσα ἀπήχθη, αἰχμάλωτος εἰς Ἰθυρίαν, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἦλθον οἱ Ἰθῆρες εἰς Θεογονοσίαν κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ὅτε οἱ θεοὶ Ἀπόστολοι [ἔλαβον] κληρὸς τοῦ ἐξελεῖν εἰς τὸ κήρυγμα τῶν ἐθνῶν, ἤτήσατο δὲ καὶ ἢ Θεοτόκος, καὶ ἔλαχεν αὐτῇ ἢ Ἰθυρία καὶ τὸ ὄρος Ἄθω. Βουλομένης δὲ τῆς Θεοτόκου ἀπελθεῖν, εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος· Μὴ χωρίζου, Παρθένε, ἐκ τῆς Ἰουδαίας γῆς· ταῦτά σοι κελεύει ὁ ὑπὸ σοῦ γεννηθεὶς ἢ γῆ, ἢ σοὶ κεκληρωταὶ ἐν ὑπέραις ἔτεσιν ὑπὸ τοῦ σοῦ προσώπου φωτισθήσονται, καὶ οὐδ' αὐτῇ σὺ ἀκόπως διαμενεῖς. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημον Ἰθυρίας καὶ μᾶλλον τοῦ ὄρους Ἄθω εὗρεν ἀνάπαυσιν ἢ ἐκκλησία ἀπὸ τὰς στάσεις τῶν αἰρετικῶν, κρατοῦσα ἐκεῖσε τὰ ὀρθὰ δόγματα, ἦτοι τὰ ἀρχαῖα καὶ μέσα καὶ τὰ ἐξῆς ἀπὸ τὰ ζιζάνια τοῦ ἐχθροῦ ὅτι ἢ Ἰθυρία οὐδέποτε ἀπέστη τοῦ ὀρθοῦ δόγματος. Συγχρόνως οὖν ἢ Ἰθυρία καὶ τὸ ὄρος Ἄθω ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐφωτίσθησαν ὁμοῦ ὡς κληρὸς τῆς Θεοτόκου ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντίνος ἐν τῷ ὄρει Ἄθω ἀνήγειρε τρεῖς ναοὺς μεγίστους ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου, ἓνα μὲν ἐν τῷ Βατοπεδίῳ, δεύτερον ἐν τῷ Κλημεντος λιμένι (τῶν Ἰθῆρων) καὶ τρίτον τὸν ἐν τῷ Συνακτικῷ ναῷ τοῦ Πρωτάτου, καὶ μοναχοὺς ἐν αὐτοῖς ἐγκατέθηκε, τὴν δὲ καλουμένην τὸ πάλαι Πάνορμον, πολίχνιον, ἀντὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ναὸν ἱερὸν τῷ τοῦ Πρωτάτου ὁμοίον ἀνεγείρας, Παρθένους ἱεράς ἐν αὐτῷ ἐγκατέκισεν, ὅθεν καὶ Ἰερισσὸν αὐτὴν ἐκάλεσεν, εὗρων τὸν ἀγιώτατον ἐπίσκοπον Μακάριον ἐν αὐτῇ.

3. τοῦτο 6. λέγεται 7. κηρύσσεται 19. ταῦτα 23. ἀρετικῶν
25. οὐδὲ ποτὲ 31. ἐγκατέκισεν 34. ἐγκατέκισεν

Ὅτι καὶ ἐν Βυζαντίῳ τρεῖς ναοὺς κατὰ πρόωτον ἠικοδόμησεν οὐκ εἰς ἁγίων ὀνόματα, ἀλλὰ Σοφίας λόγου Θεοῦ τὸν ἕνα· πρῶτος γὰρ αὐτὸς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας θροονικὸν ξυλόσσεγον ἔκτισεν· εἶτα τὸν τῆς ἁγίας Δυναμείας, ἦτοι τῆς πανσθενοῦς τοῦ ὑψίστου Δυναμείας, καὶ τρίτον τὸν τῆς ἁγίας Κίρηνης, οὐχὶ τῆς μάρτυρος ἀλλὰ τῆς τοῦ α. 75 Θεοῦ εἰρήνης τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης, καὶ πάντα θεαρέστως καὶ ὁπρεπόντως ἐποίησεν.

Ὁ δὲ δόσις Νελλος ὁ Μυροβλύτης περὶ τοῦ ὄρους Ἄθω εἶπεν, ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις τῶν εἰδωλολατρῶν οἱ οἰκήτορες τοῦ ὄρους Ἄθω εἰς βασιλικὴν ὄργην Θεοῦ παραχωρήσει ὑπέπεσον, καὶ οἱ μὲν ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ διεσκορπίσθησαν, ἡ δὲ Θεοτόκος ἠγάπησατο αὐτὸ παρὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ὡς κληρὸν αὐτῆς δεδομένον, καὶ ἐκριζώσασα τὰς ἀκάνθους καὶ τριβόλους τῆς γῆς, ἦτοι τοὺς ἀσεβεῖς οἰκήτορας πρώην, ἠικοδόμησε πύργους, καὶ ἐκέλευσε κήπον καὶ πρασίδια φυτεῦσαι μέσον τῶν πύργων, ἵνα βλαστάνωσι τοὺς καρποὺς τῆς σωτηρίας· καὶ ὄρισεν ἵνα συναχθῶσιν ἄνθρωποι ἐργάζεσθαι τοὺς κήπους αὐτῆς, οὐχὶ ἄνδρες ἰσχυροὶ καὶ πλοῦσοι· ῥωμαεῖοι, ἀλλὰ ἀσθενεῖς, χωλοὶ, κολλοὶ, τυφλοὶ, παραλυτικοὶ, λελωδημένοι, γυμνοὶ, δυστυχεῖς, ἄποροι, ἦτοι οἱ παντοίαις ἁμαρτίαις ἐν τῷ κόσμῳ περιπεσόντες, καὶ λαμβάνειν τὴν ἴασιν αὐτῶν ψυχῆς καὶ σώματος καὶ δουλεύειν τῷ Θεῷ ὀλοφύχως ἐν καρδίᾳ κα- 20 θαρᾷ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως, ἐν τῇ προσκαίρῳ ζωῇ ταύτῃ καὶ μετὰ τὴν ἀνάλυσιν κληρονομήσωσι ζωὴν τὴν αἰώνιον.

4.

Περὶ τοῦ κλήρου τῆς Θεοτόκου Ἄθω*.

Ἐν τῷ Βίῳ τοῦ δόσιου πατρὸς ἡμῶν Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου ταῦτα φαίνονται γεγραμμένα ὅτι εἶπεν ἡ κυρία Θεοτόκος τῷ Πέτρῳ περὶ τοῦ ὄρους Ἄθω·

25

«Ὁ δόσις Πέτρος πλέων ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ ἐλθεῖν ἐν τῷ Ὄρει, ἐν ἡσυχίᾳ τινὶ τόπῳ προσορμισθέντος τοῦ πλοίου, καὶ μικροῦ μετα-

* Περιλαμβάνονται ἐν σελ. 75-77 τοῦ ὑπ' ἀρ. 282 κώδικος τῆς ἐν Ἁγίῳ ὄρει μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐξ οὗ ἐξεγράφη τῷ 1895 ὑπὸ τοῦ συνοδοῦντος με εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος κ. Ἀδαμ. Ἀδαμαντίου, ἀντιδελφὸν ὑπ' ἐμοῦ.

σχῶν ὕπνου, ὁρᾷ τὴν πανάχραντον Θεοτόκον μετὰ τινος ὑπερβαλλού-
 σης αἰγλῆς φαείσας καὶ τὸν μέγαν Νικόλαον αἰδοὶ καὶ φόβῳ καὶ
 α. 76 «αυστολῇ ἢ πλησιάζοντα καὶ ἱκετικῶς λέγοντα αὐτῇ· Δέσποινα τοῦ
 «παντός καὶ κυρία, ἐπεὶ περὶ τὸν δοῦλόν σου τούτον τῆς χαλεπῆς ἐκεί-
 η τῆς αἰχμαλωσίας ἐλευθερώσαι ἠθέλησας, δυσωπήθητι ὑποδείξαι τούτῳ
 «καὶ τόπον, ἐν ᾧ τὸν ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ διατελέσει· χρόνον, τὰ
 «φύλλα τῆς θεῆς διαπράττων. Στραφεῖσα δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ Θεοτόκος
 «φασί·

Λόγοι τῆς Θεοτόκου πρὸς τὸν Πέτρον.

«Ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθω ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ, ὅπερ εἶληφα εἰς
 10 «κλήρον ἐμὸν, αἰτησαμένη παρὰ τοῦ υἱοῦ μου καὶ θεοῦ μου, ὅπως οἱ
 «τῶν κοσμικῶν ἀναχωροῦντες συγχύσειν καὶ τῶν πνευματικῶν ὅσα δύ-
 «νάμει ἀντεγόμενοι καὶ τὸ ἐμὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ πίστει διαθέσει ψυχῆς
 «ἐπιχαλούμενοι ὄνομα τῆν τε παροῦσαν ζωὴν ἀμέριμνοι διανύωσι καὶ
 «τὴν μέλλουσαν δι' ἔργων θεαρέστων κληρονομήσωσι. Πάνυ γὰρ ἐπιτερ-
 15 «πῶς ἔχω τούτου, καὶ λίαν μου τὸ πνεῦμα ἐπ' αὐτῷ ἐπευφραίνεται·
 «καὶ γὰρ σαφῶς οἶδα, ὅτι ἔσται ποτὲ ὅτε πλησθήσεται· τοῦ τάγματος
 «τῶν μοναχῶν ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλεος τοῦ ἐμοῦ υἱοῦ
 «καὶ θεοῦ (εἶ γε καὶ αὐτοὶ τῶν σωτηρίων ἐντολῶν ἀντέχονται) εἰς τὸν
 «σύμπαντα αἰῶνα ἀπ' αὐτῶν οὐ διασκεδασθήσεται· καὶ πλατυνώσεται
 20 «ἐπὶ νότου καὶ βορρᾶ τοῦ εἰρημένου Ὀρους, καὶ κατακυριεύσωσιν αὐτοῦ
 «ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης· καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ ὑψη-
 «λίῳ περιδόξητον θήσῃ, καὶ τῶν διακαρτερούντων ἐν αὐτῷ ὑπερασπιῶ·».

Ἀρκούντως ἀποδείξαντες περὶ τοῦ ὄρους Ἄθω ὅτι κλήρος τῆς Θεο-
 τόκου ἐδόθη αὐτῇ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, ἔπεται· γὰ
 25 ἀποδειχθῆ καὶ πῶς καὶ πότε ἀπεκληρώθη αὐτῇ, ὡς εἰς πολλὰ σωζόμενα
 α. 77 «χειρόγραφα βιβλία εὐρίσκεται γεγραμμένον ἐν τε τῇ Ἱερᾷ μονῇ
 Βατοπεδίου, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Σκήτεως τῆς Ἁγίας Ἄννης, ἐν τῇ
 Φιλοθέου, Κωνσταμονίτου, Σταυρονικήτα, ἐν διαφόροις ἄλλαις μοναῖς,
 σκήταις καὶ κελλία. Ἐν δὲ τῇ τοῦ Ζωγράφου εὐρίσκεται ἐν τύποις εἰς
 30 βιβλίον τετυπωμένον σθλαβιττί· ὡσαύτως καὶ εἰς Λακιχὴν, Οὐγγροβλα-

4. δοῦλον

13. παροῦσαν

17. ἕως

21. ἕως

24. ἔπεται

27. Βατοπαιδίου

χικὴν διαλέκτον εἶδομεν ἐν τύποις βίβλων ἑμπεριέχον αὐτὸ ἀπαράλλάκτως. Δύλον δὲ, ὅτι τὰ παλαιὰ χειρόγραφα πρῶτα τῶν τετυπωμένων διὰ πιστηρίων εἰσὶν ὁ γὰρ τύπος ὕστερον ἐφευρέθη.

Οἶδα ὅμως ὅτι εἰς αὐτὸ οἱ πολλοὶ ἀπιστοῦσι, καὶ μάλιστα οἱ ἐλλόγημοι· ἀλλ' ἡμεῖς φησὶν ὁ Ἀπόστολος, διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, οὐ ἂν διὰ εἴδους· παῖς γὰρ τολμίας ἤθελε συρράψει ψευδῶς μίαν τοιαύτην βιβλίον· Ἄμην, εἰς αὐτὰ ἀπιστοῦμεν, θέλει ἀπιστοῦμεν καὶ εἰς τὰς θείας Γραφάς. Καὶ ἰδοὺ βλέπομεν, ὅτι ἐξεδόθη βίβλος ἀνατρέπουσα τὴν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου εἰσοδόν, καὶ δώδεκα ἔτι, ἐν αὐτῇ, μείναςαν τρεφομένην διὰ χειρὸς ἀγγέλου, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ἁγίαν αὐτῆς μετάστασιν, ἀρπαγὴν διὰ νεφελῶν τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων, εἰς τὴν κηδεῖαν αὐτῆς καὶ τὴν εἰς τὸν Ἡωμᾶν δόσιν τῆς ἀκηράτου αὐτῆς ζώνης· εὐρίσκοντες ἀφορμὴν οἱ θέλοντες ἀφορμὴν προξενεῖν ἀπιστίας οὐ μόνον τῶν θαυμάτων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν θείων Γραφῶν καὶ συγγραφῶν τῶν θεσπεσίων, ὡς μὴ γνωσκόντων ἀντίποδας, καὶ κίνησιν γῆς, μεγέθη ἀστέρων, σελήνης, δορυφορίας, νέου κόσμου εὐρεσιν καὶ οὐρανίων σωμαμάτων κατοικήσιν, καὶ τὸ αὐτόματον δοξαζόντων εἰς τὸ «Ἐἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός· ἀθλίως ἐπ' ἀπολείψαι ψυχῶν καὶ σωμαμάτων καταντησάντων» καὶ εἰς τὸ «Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν· ἀκοσμοποῦντες».

5.

Περὶ β' καὶ γ' αἰῶνος*.

Τὰ ἐν τῇ β' καὶ γ' αἰῶνι συμβάντα εἰς τὸ ὄρος Ἄθω οὐδεμίαν ἐγγραφὴν ἀκριβῆ ἀπόδειξιν ἔχομεν σημειῶσαι, καθότι Μαξιμιανὸς καὶ Διοκλήτιανὸς, οἱ τύραννοι τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἄλλοι διόνται· ἕκαιον τὰς χριστιανικὰς βίβλους καὶ ὑπερνήματα, οἱ δὲ πιστοὶ πανταχόθεν ἐδιώ-

* Περιλαμβανέσθαι ἐν π. 83-85 τοῦ ὑπ' ἀρ. 282 κώδικος τῆς ἐν Ἁγίῳ ὄρει μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐξ οὗ ἐξεργάσθη τῇ 1895 ὑπὸ τοῦ συνοδοῦντός με εἰς τὸ Ἄγιον ὄρος τότε μὲν φοιτητοῦ τῆς φιλολογίας, νῦν δὲ σχολάρχου ἐν Ἀθῆναις κ. Βασιλείου Καργαδοῦρη, ἀντιδελφὸν ὑπ' ἐμοῦ.